

Monumentnummer*: 523122

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 27 augustus 2001
Kadaster deel/nr 82863/18

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Zoelen Buren Gelderland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Zoelen

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Zoelen F 1112

Omschrijving**

Inleiding

De VILLA met HEKWERK is gebouwd in 1899 in een mengvorm van neorenaissance en chaletstijl. De villa maakte oorspronkelijk deel uit van een T-boerderij. Het dwars geplaatste voorhuis van de T-boerderij, waarin gedurende de tweede helft van de 19de eeuw een stoomboterfabriek was gevestigd, werd in 1899 afgebroken en vervangen door de villa. De eerste steen werd gelegd door Charles Constant Hasselman, de kleinzoon van de familie Hasselman die de aangrenzende buitenplaats Djoerang bewoonde. Zijn vader was van 1912 tot 1933 burgemeester van Zoelen en de villa deed dienst als ambtswoning. Het bedrijfsgedeelte werd min of meer losgekoppeld van de villa en verbouwd tot boerenwoning. Haaks op dit bedrijfsgedeelte werden in 1899 nieuwe stallen gebouwd. Het voormalige bedrijfsgedeelte is herhaaldelijk gewijzigd en valt niet onder de bescherming. Bij de noordoostelijke hoek van het huis is midden jaren zeventig een muur met pergola gebouwd. Deze valt niet onder de bescherming.

De VILLA is gelegen temidden van een parkachtige tuin met oude bomen op een wigvormig stuk grond, dat wordt omsloten door de Uiterdijk aan de noordzijde en de Linge aan de zuidzijde. Op de punt van de wig ligt een boomgaard. Tussen de tuin en de boomgaard loopt een verhard pad naar een brug over de Linge. Aan de zijde van de Uiterdijk en het pad bevinden zich delen van een geornamenteerd smeedijzeren hekwerk. Langs de boomgaard staat een eenvoudiger spijlenhek.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Omschrijving

Het grondplan van de VILLA is samengesteld uit twee evenwijdige rechthoeken, die ten opzichte van elkaar verschoven zijn. De villa heeft een kelder, twee bouwlagen, een toren van drie bouwlagen en een zolderverdieping onder een samengesteld dak. Het dak bestaat uit twee overstekende haaks op elkaar staande zadeldaken met eindschilden en een plat dak. Een van de zadeldaken heeft een overstekende steekkap. De daken zijn gedekt met gesmoorde en rode kruispannen. De steekkap heeft windveren en een gesneden schijnsparnt op korbelen. De geprofileerde bakgoten hebben een gesneden rand. De daken zijn voorzien van pironnen, schoorstenen en dakkapellen met zinken tentdakjes en pironnen. De toren heeft een ingesnoerde spits met shingles en piron.

De villa is opgetrokken uit in kruisverband gemetselde rode baksteen. De asymmetrisch ingedeelde gevels worden horizontaal geled door een gepleisterde plint, geprofileerde waterlijsten en speklagen met diamantkoppen op de hoeken. De gevels zijn voorzien van smeedijzeren muurankers. Vensters en deuren zijn gevat in een gepleisterde omlijsting en worden afgesloten met strekken, segment- of rondbogen. Bij de bogen is gebruik gemaakt van rode profielstenen. De boogtrommels zijn voorzien van metselmozaïek of geornamenteerd pleisterwerk. Strecken en bogen hebben gepleisterde geboorte- en sluitstenen. De lekdorpels zijn van hardsteen. De vensters hebben kozijnen met geknipte loodslabben en schuiframen, overwegend met T-verdeling en gedeeld bovenlicht.

De VOORGEVEL (oostgevel) heeft ongeveer in het midden een licht vooruitspringend gedeelte met topgevel. Hiervoor staat een vijfzijdige houten veranda met oorspronkelijk uitneembare glaspanelen op een stenen onderbouw. De veranda heeft tuindeuren, 2-ruits glaspanelen en rondboogbovenlichten met gekleurd glas-in-lood. Op de veranda, die wordt afgesloten met een gesneden rand bevindt zich een balkon. Het balkon is toegankelijk via een dubbele deur met zij- en bovenlichten. In de topgevel is een venster. Links van de vijfzijdige veranda bevindt zich een rechthoekige serre die op nagenoeg dezelfde wijze is gedetailleerd. De vorm van de bovenlichten en de gesneden rand wijken iets af. Bovendien is het balkon boven op de serre kleiner en voorzien van een gesneden houten balkonbalustrade met houten hoekposten. Dit balkon is toegankelijk via een dubbele balkondeur met gedeeld bovenlicht. Rechts van de middenpartij bevindt zich in de eerste en de tweede bouwlaag een venster met twee schuiframen.

De verspringende RECHTER ZIJGEVEL (noordgevel) heeft in het midden de toren, waarin zich de ingangspartij bevindt. Deze bestaat uit een dubbele neorenaissance-paneeldeur met twee rondboogruiten, smeedijzeren roosters en bovenlicht in een portiek met een vloer van gekleurde patroontegels, een lambrisering van metrotegels en stucpanelen op de wand. Het portiek is toegankelijk via een rondboogvormig afgesloten opening in de oostgevel van de toren. De opening is enkele jaren na de bouw dicht gezet met een dubbele glasdeur met bovenlicht. Voor het portiek ligt een hardstenen stoep met balustrade. De noordgevel van de toren heeft in de eerste bouwlaag een venster, de oostgevel in de tweede bouwlaag. In de derde bouwlaag van de toren bevindt zich zowel aan de oost- als de noordzijde een rondboog tweelicht. Links en rechts van de toren bevinden zich in de eerste en tweede bouwlaag respectievelijk één en twee vensters. In de noordgevel is een steen ingemetseld met het monogram CCH' (Charles Constant Hasselman) en de datum 26-10-1899'. De verspringende LINKER ZIJGEVEL heeft rechts een vooruitspringend gedeelte met topgevel, dat in de eerste en tweede bouwlaag twee vensters met t-schuiframen heeft en in de topgevel twee smallere vensters bezit. Het linker gedeelte onder het platte dak wordt afgesloten met een houten daklijst en heeft twee vensters en een dubbele deur met bovenlicht in de eerste en drie vensters in de tweede bouwlaag. Tussen de deur (gang) en de twee vensters (keuken) is haaks op de gevel een muur gemetseld.

De ACHTERGEVEL links van het bedrijfsgedeelte heeft enkel in de topgevel een venster, dat is voorzien van een 4-ruits stolpraam en een rondboogtrommel. Rechts van de aansluiting op het bedrijfsgedeelte heeft de achtergevel twee vensters in de eerste en de tweede bouwlaag. Hier bevindt zich tussen het woonhuis en het bedrijfsgedeelte een smalle gang. Aan het einde van de gang bevindt zich vóór

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

de aansluiting met het bedrijfsgedeelte een uitbouw met deur. Boven de uitbouw en in de tweede bouwlaag van de aansluiting bevinden zich twee gedeelde vensters. Bij de hoek van de achtergevel en de linker zijgevel liggen een waterreservoir en twee filterbakken. Het regenwater werd via de hemelwaterafvoerbuizen ter zuivering door een kolenfilter geleid en vervolgens in het reservoir opgeslagen, waaruit het kon worden opgepompt onder andere in de keuken. De tuin wordt deels omgeven door een geornamenteerd smeedijzeren HEKWERK. De boomgaard heeft een eenvoudiger smeedijzeren hekwerk.

De oorspronkelijke indeling van het INTERIEUR is bewaard gebleven evenals vele oorspronkelijke interieurelementen. De twee boven beschreven rechthoeken worden gescheiden door een gang, die van de noord- naar de zuidgevel loopt. In de gang bevinden zich twee tochtportalen met glasdeuren, boven- en zijlichten, voorzien van geëetst glas. De gang heeft een marmeren vloer en plinten, een lambrisering, pilasters en stucpanelen op de wanden, geornamenteerde stucplafonds en consoles. In de gang bevindt zich de trap met geornamenteerde houten trappaal en smeedijzeren leuning met houten handlijst. De zuidoostelijke rechthoek bevat drie op de tuin gerichte kamers met schuifdeuren en een geornamenteerde schoorsteenmantel van geaderd rood marmer in de herenkamer, een eenvoudige houten schoorsteenmantel in de middelste kamer die toegang tot de veranda geeft en een zwart marmeren schoorsteenmantel in de tuinkamer. De kamers hebben geornamenteerde stucplafonds, paneeldeuren in geprofileerde omlijsting met geornamenteerde kroonlijsten van papier-maché, schuifdeuren naar de veranda en vouwblinden. De veranda heeft een vloer van geornamenteerde patroontegels. De noordoostelijke rechthoek bevat de eetkamer met geornamenteerd stucplafond en de dienstvertrekken waaronder de keuken met aanrechtkastjes, pompkast en grote muurkast. Er zijn twee kelders met troggewelfjes. Op de eerste verdieping bevinden zich twee kamers met geornamenteerd stucplafonds en zwart marmeren schoorsteenmantels met betegelde achterwand. De trap naar de zolder heeft geornamenteerde houten spijlen in plaats van smeedijzeren. Er is ook een diensttrap, waarvan het bovenste deel tot kast is verbouwd. Op zolder bevinden zich een dienstbodenkamertje, een washok, een ingebouwde kast en droogrekken.

Waardering VILLA met HEKWERKEN uit 1899.

\tVan architectuurhistorische waarde als een goed en gaaf voorbeeld in ex- en interieur van een villa in neorenaissance- en chaletstijl met esthetische kwaliteiten in het ontwerp zoals bijzondere ornamentatie en materiaalgebruik.

\tVan stedenbouwkundige waarde vanwege de schilderachtige ligging in een bocht van de dijk aan de oever van het riviertje de Linge.

\tVan cultuurhistorische waarde als uitdrukking van een sociaal-economische ontwikkeling in de tweede helft van de 19de eeuw, namelijk het ontstaan van grote rijkdom bij bepaalde boeren in de Betuwe, wat een culturele ontwikkeling tot gevolg had, namelijk het verbouwen of herbouwen van het voorhuis van hun T-boerderij in een villa, waaraan iedere herinnering aan het oorspronkelijk agrarische karakter ontbrak. \tVan cultuurhistorische waarde als een goed voorbeeld van een vrij gaaf bewaard gebleven laat 19de-eeuws interieur van welgestelden met onder meer de kenmerkende scheiding tussen woon- en dienstvertrekken.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis